

RAAD VAN STATE

afdeling Wetgeving

advies 75.421/16
van 17 april 2024

over

een voorontwerp van decreet 'tot wijziging van diverse bepalingen in het Bodemdecreet van 27 oktober 2006'

Op 22 januari 2024 is de Raad van State, afdeling Wetgeving, door de Vlaamse minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme verzocht binnen een termijn van dertig dagen een advies te verstrekken over een voorontwerp van decreet ‘tot wijziging van diverse bepalingen in het Bodemdecreet van 27 oktober 2006’.

Het voorontwerp is door de zestiende kamer onderzocht op 9 april 2024. De kamer was samengesteld uit Jeroen VAN NIEUWENHOVE, kamervoorzitter, Brecht STEEN en Tim CORTHAUT, staatsraden, en Wim GEURTS, griffier.

Het verslag is uitgebracht door Kristine BAMS, eerste auditeur-afdelingshoofd.

Het advies, waarvan de tekst hierna volgt, is gegeven op 17 april 2024.

*

1. Met toepassing van artikel 84, § 3, eerste lid, van de wetten op de Raad van State, gecoördineerd op 12 januari 1973, heeft de afdeling Wetgeving zich toegespitst op het onderzoek van de bevoegdheid van de steller van de handeling, van de rechtsgrond¹, alsmede van de vraag of aan de te vervullen vormvereisten is voldaan.

*

STREKKING VAN HET VOORONTWERP

2. Het om advies voorgelegde voorontwerp van decreet van het Vlaamse Gewest is een verzameldecreet dat ertoe strekt om diverse wijzigingen aan te brengen in het decreet van 27 oktober 2006 ‘betreffende de bodemsanering en de bodembescherming’ (hierna: “Bodemdecreet”). Een aantal van die wijzigingen zijn inhoudelijk van aard en betreffen de optimalisering van de procedure met betrekking tot de ambtshalve uitvoering van bodemonderzoeken en bodemsanering. Andere wijzigingen zijn juridisch-technische aanpassingen en correcties of betreffen de verwerking van persoonsgegevens.

ONDERZOEK VAN DE TEKST

Artikel 3

3. Het ontworpen artikel *5bis* van het Bodemdecreet introduceert de informatie-instrumenten ‘bodemverontreinigingsverkenner’ en ‘bodemverontreinigingsfiches’ in het Bodemdecreet.² In de ontworpen paragrafen 2 en 3 zijn verkeerde interne verwijzingen opgenomen. De verwijzingen naar de onbestaande paragraaf 5 moeten telkens worden vervangen door verwijzingen naar paragraaf 1, zoals de gemachtigde heeft bevestigd.

4. Luidens het ontworpen artikel *5bis*, § 1, eerste lid, van het Bodemdecreet maakt de Openbare Vlaamse Afvalstoffenmaatschappij (hierna: OVAM) informatie toegankelijk voor het publiek uit het grondeninformatieregister en informatie over zorgzaam beheer van bodems. Het ontworpen tweede lid somt de elementen op waarop de informatie uit het grondeninformatieregister onder meer betrekking heeft.

Een vergelijkbare indicatie voor de invulling van de notie “zorgzaam beheer van bodems” ontbreekt echter. Dit dient te worden verholpen zodat duidelijk is waarop deze informatie betrekking heeft, temeer daar ook de memorie van toelichting op dit punt geen duidelijkheid biedt.

¹ Aangezien het om een voorontwerp van decreet gaat, wordt onder “rechtsgrond” de overeenstemming met de hogere rechtsnormen verstaan.

² Artikel 3 van het voorontwerp voegt een nieuw artikel *5bis* in het Bodemdecreet in. De gemachtigde heeft bevestigd dat dit artikel wordt ingevoegd in titel III ‘Bodemsanering’ – hoofdstuk I ‘Identificatie en inventarisatie van gronden’ – afdeling I ‘Grondeninformatieregister’. In de inleidende zin van artikel 3 moet worden verduidelijkt dat de invoeging gebeurt in die afdeling.

5. OVAM is een intern verzelfstandigd agentschap (IVA) met rechtspersoonlijkheid³ en maakt deel uit van de Vlaamse overheid in de zin van het Bestuursdecreet van 7 december 2018.⁴ De informatie die middels de hier ontworpen instrumenten toegankelijk voor het publiek wordt gemaakt, vormt milieu-informatie in de zin van dat decreet⁵ en de ontworpen bepaling doet geen afbreuk aan de verplichtingen die het Bestuursdecreet ter zake oplegt.

6. Het ontworpen artikel *5bis* is algemeen en open geformuleerd. De definitie van ‘bodemverontreinigingsverkenner’ is echter opgenomen in de memorie van toelichting. Aangezien het gaat om een sleutelbegrip, dient die definitie te worden opgenomen in het Bodemdecreet zelf.

De memorie van toelichting stelt bovendien al een aantal nadere regels in het vooruitzicht. Zo bepaalt het ontworpen artikel *5bis*, § 1, eerste lid, van het Bodemdecreet dat de informatie toegankelijk wordt gemaakt “voor het publiek”, wat neerkomt op een actieve openbaarmakingsplicht voor OVAM ten aanzien van het publiek in het algemeen. In de memorie van toelichting worden echter gezinspeeld op beperkingen op de toegang tot informatie via de toegangscontrole. Daarbij zou de toegang in een eerste fase worden beperkt tot “personen met een binding met het Vlaamse grondgebied”, en enkel met het oog om kennis te krijgen over hun “leefomgeving”. De vraag rijst of die toegang zo niet te beperkend wordt ingevuld. Zo blijkt bijvoorbeeld niet of iemand, mogelijk ook een EU-burger uit een andere lidstaat, die op zoek gaat naar een bouwgrond in een regio waar deze persoon op dat ogenblik niet woont, noch werkt, doorheen de toegangscontrole kan geraken om toegang te hebben tot de bodemverontreinigingsfiche of de onderliggende data.

Het ontworpen artikel *5bis*, § 3, van het Bodemdecreet voorziet weliswaar in een delegatie aan de Vlaamse Regering om de nadere regels vast te stellen over de regeling van de toegangscontrole, maar daaruit volgt niet dat OVAM die toegang tot de informatie mag beperken. Indien dat de bedoeling is, moet die mogelijkheid blijken uit de ontworpen bepaling.

7. Het ontworpen artikel *5bis*, § 1, tweede lid, van het Bodemdecreet somt een aantal elementen van de informatie op die de bodemverontreinigingsverkenner ontleent aan het grondeninformatieregister. Dat register wordt geregeld in het (ongewijzigde) artikel 5 van het Bodemdecreet, maar die bepaling somt niet op welke (persoons)gegevens in dat register zijn opgenomen. Dat overzicht is wel opgenomen in artikel 13 van het VLAREBO-besluit van 14 december 2007.⁶

³ Artikel 10.3.1 van het decreet van 5 april 1995 ‘houdende algemene bepalingen inzake milieubeleid’ (hierna: “DABM”).

⁴ Artikel I.3, 1°, van het Bestuursdecreet van 7 december 2018.

⁵ Artikel I.4, 11°, van het Bestuursdecreet van 7 december 2018.

⁶ Besluit van de Vlaamse Regering van 14 december 2007 ‘houdende vaststelling van het Vlaams reglement betreffende de bodemsanering en de bodembescherming’ (VLAREBO-besluit van 14 december 2007). Artikel 13 luidt als volgt:

“De OVAM neemt een grond op in het Grondeninformatieregister wanneer ze over de volgende gegevens beschikt: 1° de ligging van de grond: de kadastrale gegevens van de grond of een duidelijke ruimtelijke afbakening van de grond op basis van het in het Vlaamse Gewest gehanteerde coördinatenstelsel die onweerlegbaar de ligging ten opzichte van de perceelsgrenzen bepaalt;

7.1. Uit die bepaling blijkt dat die informatie ook betrekking heeft op persoonsgegevens, die krachtens het ontworpen artikel 5*bis* van het Bodemdecreet verder zullen worden verwerkt. Ter nakoming van het legaliteitsbeginsel vervat in artikel 22 van de Grondwet, dienen de essentiële elementen van de verwerking van de persoonsgegevens in het grondeninformatieregister te worden bepaald bij decreet.⁷

Krachtens artikel 22 van de Grondwet geldt immers voor elke verwerking van persoonsgegevens en, meer in het algemeen, voor elke inmenging in het recht op het privéleven, dat het formeel legaliteitsbeginsel dient te worden nageleefd. Doordat artikel 22 van de Grondwet aan de bevoegde wetgever de bevoegdheid voorbehoudt om vast te stellen in welke gevallen en onder welke voorwaarden afbreuk kan worden gedaan aan het recht op eerbiediging van het privéleven, waarborgt het aan elke burger dat geen enkele inmenging in dat recht kan plaatsvinden dan krachtens regels die zijn aangenomen door een democratisch verkozen beraadslagende vergadering. Een delegatie aan een andere macht is evenwel niet in strijd met het wettelijkheidsbeginsel voor zover de machtiging voldoende nauwkeurig is omschreven en betrekking heeft op de tenuitvoerlegging van maatregelen waarvan de “essentiële elementen” voorafgaandelijk door de wetgever vastgesteld zijn.⁸

Bijgevolg moeten de ‘essentiële elementen’ van de verwerking van persoonsgegevens in de wet zelf worden vastgelegd. In dat verband is de afdeling Wetgeving van oordeel dat ongeacht de aard van de betrokken aangelegenheid, de volgende elementen in beginsel ‘essentiële elementen’ uitmaken: 1°) de categorie van verwerkte gegevens; 2°) de categorie van betrokken personen; 3°) de met de verwerking nagestreefde doelstelling; 4°) de categorie van personen die toegang hebben tot de verwerkte gegevens; en 5°) de maximumtermijn voor het bewaren van de gegevens.⁹

In het licht hiervan zal artikel 5 van het Bodemdecreet op dit punt moeten worden aangevuld. Die aanvulling dringt zich ook op omwille van het bij artikel 15 van het voorontwerp ontworpen artikel 174*bis*, § 7, tweede lid, van het Bodemdecreet, dat betrekking heeft op de

2° de identiteit van de eigenaar van de grond;

3° minstens een van de volgende gegevens over de grond:

- a) informatie over de grond afkomstig uit de gemeentelijke inventaris;
- b) relevante gegevens met betrekking tot de bodemkwaliteit van de grond, die vastgesteld zijn door bodemsaneringsdeskundigen, politiediensten of overheidsinstanties als vermeld in artikel II.28, § 1, eerste lid, van het Bestuursdecreet van 7 december 2018, die bevoegdheid hebben of openbare verantwoordelijkheden of functies uitoefenen inzake het leefmilieu of het waterbeleid”.

⁷ Zie artikel 15 van het voorontwerp.

⁸ Vaste rechtspraak van het Grondwettelijk Hof: zie inzonderheid GwH 18 maart 2010, nr. 29/2010, B.16.1; GwH 20 februari 2020, nr. 27/2020, B.17.

⁹ Adv.RvS 68.936/AV van 7 april 2021 over een voorontwerp dat heeft geleid tot de wet van 14 augustus 2021 ‘betreffende de maatregelen van bestuurlijke politie tijdens een epidemische noodsituatie’, *Parl.St.* Kamer 2020-21, nr. 55-1951/001, 119, opmerking 101. Zie ook GwH 10 maart 2022, nr. 33/2022, B.13.1; GwH 22 september 2022, nr. 110/2022, B.11.2; GwH 16 februari 2023, nr. 26/2023, B.74.1; GwH 17 mei 2023, nr. 75/2023, B.55.2.1.

bewaartermijn voor de persoonsgegevens die door OVAM worden verwerkt, zodat duidelijk moet zijn welke gegevens voor de daar vermelde termijn kunnen worden bewaard.¹⁰

7.2. Het ontworpen artikel *5bis*, § 1, tweede lid, van het Bodemdecreet somt een aantal elementen op van de informatie die de bodemverontreinigingsverkenner geacht wordt te ontleen aan het grondeninformatieregister. De informatie vermeld in de punten 3° en 4° van die ontworpen bepaling wordt niet vermeld in artikel 13 van het VLAREBO-besluit van 14 december 2007, zodat onzeker is of die informatie wel beschikbaar is in het grondeninformatieregister. Indien het de bedoeling is dat die informatie uit het grondeninformatieregister kan worden opgevraagd, moet artikel 5 van het Bodemdecreet worden aangevuld om te garanderen dat die informatie daarin daadwerkelijk beschikbaar is. Indien die informatie uit andere bronnen dan het grondeninformatieregister moet worden opgevraagd, moet dat tot uiting worden gebracht in het ontworpen artikel *5bis* van het Bodemdecreet.

Artikel 5

8. Artikel 5 voegt een tweede lid toe aan artikel 57 van het Bodemdecreet. Hierdoor zijn de artikelen *47bis*, §§ 1 en 2 en § 3, eerste tot en met vijfde lid, van het Bodemdecreet van overeenkomstige toepassing op beperkte bodemsaneringsprojecten. De beslissing dat een project-MER moet worden opgesteld, heeft van rechtswege de niet-ontvankelijkheid van het beperkt bodemsaneringsproject tot gevolg.

Aan de gemachtigde is gevraagd of de initiatiefnemer voor zo'n beperkt bodemsaneringsproject ook OVAM zelf kan zijn, en zo ja, waaruit dit blijkt. Indien dat mogelijk is, rijst immers de vraag of het dan ook OVAM is die beslist op basis van de screeningsnota of een project-MER vereist is. Dat zou dan weer op gespannen voet staan met de noodzaak om belangenconflicten te vermijden overeenkomstig artikel *9bis*, tweede lid, van richtlijn 2011/92/EU.¹¹

De gemachtigde antwoordde als volgt:

“Het Bodemdecreet voorziet met het instrument van het *beperkt* bodemsaneringsproject (in plaats van het reguliere bodemsaneringsproject: art. 47 Bodemdecreet) in een vereenvoudigde en snelle procedure voor de bodemsanering van bodemverontreinigingen die binnen een beperkt tijdsbestek (max. 180 dagen) kunnen worden gerealiseerd en die slechts een *beperkte impact* hebben op mens en milieu (art. 56 Bodemdecreet).

¹⁰ Zie ook opmerking 17 over het ontworpen artikel *174bis*, § 7, tweede lid, van het Bodemdecreet (artikel 15 van het voorontwerp).

¹¹ Artikel *9bis* van richtlijn 2011/92/EU van het Europees Parlement en de Raad van 13 december 2011 ‘betreffende de milieueffectbeoordeling van bepaalde openbare en particuliere projecten’ luidt als volgt:

“De lidstaten zorgen ervoor dat de bevoegde instantie of instanties hun uit deze richtlijn voortvloeiende taken op objectieve wijze vervullen en zich niet bevinden in een situatie die tot een belangenconflict aanleiding geeft.

Indien de bevoegde instantie tevens de opdrachtgever is, brengen de lidstaten in elk geval binnen hun organisatie van administratieve bevoegdheden een passende scheiding aan tussen conflicterende functies bij het uitvoeren van de uit deze richtlijn voortvloeiende taken.”

Hoewel het toepassingsgebied van het beperkt bodemsaneringsproject zich beperkt tot bodemsaneringswerken die slechts een *beperkte* impact op mens en milieu hebben, kan *niet volledig* worden uitgesloten dat het toch activiteiten omvat waarvoor met toepassing van artikel 4.3.2, § 2bis, van het decreet van 5 april 1995 houdende algemene bepalingen inzake milieubeleid een *project-m.e.r.-screeningsnota* moet worden opgesteld. Voor het beperkt aantal gevallen waarin een project-m.e.r.-screeningsnota in het kader van de opmaak van het beperkt bodemsaneringsproject toch verplicht zou zijn, beoogt de voorgestelde decretale wijziging om de geïntegreerde procedure van artikel 47bis van het bodemdecreet toe te passen die geldt voor het reguliere bodemsaneringsproject.

In het Bodemdecreet heeft de decreetgever de verplichting tot uitvoering van bodemonderzoeken en eventuele bodemsanering (met in dat kader ook de opmaak van een bodemsaneringsproject/beperkt bodemsaneringsproject) toegewezen aan de saneringsplichtige persoon die in het decreet wordt aangeduid volgens een getrappt systeem. De saneringsplichtige persoon (personen) is (zijn) de volgende:

1° als op de grond waar de bodemverontreiniging tot stand is gekomen, een inrichting of activiteit gevestigd is die vergunnings- of meldingsplichtig is krachtens titel V DABM: de exploitant;

2° bij gebrek aan een exploitant, of als de exploitant is vrijgesteld van de saneringsplicht conform artikel 12 of 23 Bodemdecreet: de gebruiker van de grond waar de verontreiniging tot stand is gekomen. Als de exploitant vrijgesteld is van de saneringsplicht voor een deel van de bodemverontreiniging, rust de saneringsplicht van de gebruiker op dat deel van de bodemverontreiniging;

3° bij gebrek aan een exploitant en gebruiker, of als de exploitant en gebruiker vrijgesteld is van de saneringsplicht conform artikel 12 of 23 Bodemdecreet: de eigenaar van de grond waar de verontreiniging tot stand is gekomen. Als de exploitant en de gebruiker vrijgesteld zijn van de saneringsplicht voor een deel van de bodemverontreiniging, rust de saneringsplicht van de eigenaar op dat deel van de bodemverontreiniging.

Voor de bodemverontreinigingsgevallen waarbij voormelde personen in toepassing van artikel 12 of 23 van het Bodemdecreet van de saneringsplicht vrijgesteld zijn, heeft de decreetgever met oog op de bescherming van mens en milieu (algemeen belang) voorzien in de bevoegdheid voor de OVAM om ambtshalve de bodemonderzoeken en de bodemsanering uit te voeren (art. 157, eerste lid Bodemdecreet). In het kader van die taak van algemeen belang zou het dus mogelijk zijn dat de OVAM de initiatiefnemer is voor de opmaak van een beperkt bodemsaneringsproject onder leiding van een erkende bodemsaneringsdeskundige.

Dit geldt ook voor de gewestelijke toezichthouders van de OVAM die in geval van niet-naleving van de saneringsplicht door de hierboven vermelde saneringsplichtige personen in toepassing van artikel 172 van het Bodemdecreet en Titel XVI van het DABM (het zogenaamde ‘Milieuhandhavingsdecreet’) in voorkomend geval als bestuurlijke maatregel het initiatief zouden kunnen nemen om een beperkt bodemsaneringsproject uit te voeren in de plaats van en op kosten van de in gebreke blijvende saneringsplichtige.

Voor de goede orde willen we er op wijzen dat een beperkt bodemsaneringsproject wordt opgesteld *onder leiding van een bodemsaneringsdeskundige* (artikel 57 en artikel 47, §2 Bodemdecreet). In het kader van het beperkt bodemsaneringsproject is het dan ook de bodemsaneringsdeskundige die de eventueel verplichte project-m.e.r.-screeningsnota opmaakt. Een bodemsaneringsdeskundige is een *onafhankelijke* deskundige erkend met toepassing van titel V, hoofdstuk 6, van het decreet van 5 april 1995 houdende algemene bepalingen inzake milieubeleid (artikel 2, 30° Bodemdecreet). In het VLAREL van 19

november 2010 zijn gebruikseisen opgenomen die een onafhankelijke en objectieve uitvoering van de werkzaamheden van de erkende bodemsaneringsdeskundige moeten waarborgen. Zie onder meer artikel 34, §1 VLAREL dat als algemene gebruikseis vooropstelt dat het gebruik van de erkenning op een kwalitatief goede wijze verloopt, en de erkende persoon daarbij een objectieve en onafhankelijke houding aanneemt.

Verder voorziet artikel 53/5, §1 van het VLAREL als bijzondere gebruikseis dat de erkende bodemsaneringsdeskundige een kwaliteitsvolle uitvoering van de werkzaamheden garandeert, die ook de objectieve en onafhankelijke uitvoering van de dienstverlening omvat. De bodemsaneringsdeskundige kan geen gebruik maken van zijn erkenning als de objectieve en onafhankelijke uitvoering van de dienstverlening ten aanzien van de opdrachtgever of de uitvoerder van de bodemsaneringswerken niet kan worden gewaarborgd.

Met artikel 5 van het voorliggende voorontwerp van decreet wordt voorgesteld om ook de regeling van artikel 47bis van het Bodemdecreet voor reguliere bodemsaneringsprojecten van overeenkomstige toepassing te maken voor de beperkte bodemsaneringsprojecten. Dit impliceert overeenkomstig paragraaf 3 van voormelde bepaling dat de OVAM op basis van de project-m.e.r.-screeningnota die in voorkomend geval in het kader van een beperkt bodemsaneringsproject (beperkte impact op mens en milieu) onder leiding van een bodemsaneringsdeskundige moet worden opgemaakt de beslissing neemt of een project-MER moet worden opgesteld.

Overeenkomstig artikel 9bis, tweede lid van richtlijn 2011/92/EU zorgen de lidstaten ervoor dat de bevoegde instantie of instanties hun uit deze richtlijn voortvloeiende taken op objectieve wijze vervullen en zich niet bevinden in een situatie die tot een belangenconflict aanleiding geeft. Indien de bevoegde instantie tevens de opdrachtgever is, brengen de lidstaten in elk geval binnen hun organisatie van administratieve bevoegdheden een passende scheiding aan tussen conflicterende functies bij het uitvoeren van de uit deze richtlijn voortvloeiende taken. In overeenstemming hiermee zal de OVAM binnen de interne organisatie van de uitoefening van haar bevoegdheden een passende functiescheiding aanbrengen, zodat ze op objectieve wijze haar decretale taak kan uitvoeren tot beoordeling van de noodzaak tot opmaak van een project-MER op basis van een project-m.e.r.-nota die in voorkomend geval in het kader van een beperkt bodemsaneringsproject door een erkende bodemsaneringsdeskundige met de OVAM als opdrachtgever zal worden opgemaakt. In de memorie van toelichting bij voorliggende wijzigingsbepaling zal dit uitdrukkelijk worden vermeld.”

Met het voorstel van de gemachtigde om deze verduidelijking op te nemen in de memorie van toelichting kan worden ingestemd.

Artikel 9

9. Artikel 9 van het voorontwerp vervangt artikel 132, § 1, van het Bodemdecreet en voert een objectieve verplichting tot gezamenlijke bodemsanering in met een (pre)financiering op basis van een door OVAM te bepalen verdeelsleutel ten laste van de beheerder van de waterbodembodem en/of andere personen vermeld in artikel 22 van het Bodemdecreet (de exploitant, gebruiker of eigenaar van een inrichting of activiteit die aanleiding gaf tot de vervuiling).

Bijgevolg is het cruciaal om te weten wie de beheerder van de waterbodembodem is, wat niet blijkt uit het voorontwerp. De gemachtigde gaf daarover de volgende toelichting:

“Als het om de waterbodem van een ingedeelde onbevaarbare waterloop in de zin van de Wet van 28 december 1967 betreffende de onbevaarbare waterlopen (art. 1,1°) gaat, is de waterbeheerder inderdaad de beheerder van de waterbodem, zoals vermeld in het ontworpen artikel 132, §1 Bodemdecreet (en overigens ook reeds in het huidige artikel 132, §1 en 124 Bodemdecreet in werking sedert 1 juni 2008). Overeenkomstig artikel 16 van voormelde wet maken de *onbevaarbare waterlopen (inclusie de waterbodem) deel uit van het openbaar domein van de overheid die de waterloop in kwestie beheert. Artikel 7 van voormelde wet bepaalt wie de beheerder is van de onbevaarbare waterlopen (waterbeheerder) in het Vlaamse Gewest en wie bijgevolg beheerder is van de waterbodem van de betreffende onbevaarbare waterlopen: VMM, provincies, gemeenten, dan wel de polders en wateringen.*

Als het om de waterbodem van een waterweg (een als bevaarbaar aangeduide waterloop of kanaal met een verbindingsfunctie via het water, alsmede de havens en dokken: artikel 1.1.3., §2, 51° van Gecodificeerd Decreet van 15 juni 2018 betreffende het integraal waterbeleid) gaat, dan is het de beheerder van de waterweg die de beheerder is van de waterbodem van die waterweg, zoals bijvoorbeeld:

De Vlaamse Waterweg nv voor de waterbodem van de waterwegen, aangeduid krachtens artikel 5, §1 van het decreet van 2 april 2004 betreffende het publiekrechtelijk vormgegeven extern verzelfstandigde agentschap De Vlaamse Waterweg nv, naamloze vennootschap van publiek recht.

De afdeling Maritieme Toegangspoort van het departement Mobiliteit en Openbare Werken van de Vlaamse overheid voor de waterbodem van de maritieme toegangswegen naar de zeehavens van Antwerpen, Gent, Oostende en Zeebrugge.

De havenbedrijven voor de waterbodem van de (kanaal)dokken in de havengebieden zoals geregeld in het Havendecreet van 2 maart 1999.”

Artikel 2, 2°, van het Bodemdecreet omschrijft “waterbodem” als “waterbodem, zoals gedefinieerd in het decreet van 18 juli 2003 betreffende het integraal waterbeleid”.

Het decreet van 18 juli 2003 ‘betreffende het integraal waterbeleid’, gecoördineerd op 15 juni 2018 omschrijft in artikel 1.1.3, § 2, 50° “waterbodem” als “de bodem van een oppervlaktewaterlichaam die altijd of een groot gedeelte van het jaar onder water staat” en in artikel 1.1.3, § 2, 7° “oppervlaktewaterlichaam” als “een onderscheiden oppervlaktewater, zoals een meer, een wachtbekken, een spaarbekken, een stroom, een rivier, een kanaal, een overgangswater, of een deel van een stroom, rivier, kanaal of overgangswater”.

Uit al deze definities blijkt dat de waterbodems niet enkel betrekking hebben op de door de gemachtigde vermelde ingedeelde, onbevaarbare waterlopen en waterwegen, maar ook op de meren, wachtbekkens en spaarbekkens zodat ook voor deze oppervlaktewaterlichamen op rechtszekere wijze moet blijken op wie de saneringsplicht rust.

Bijgevolg moet in het Bodemdecreet een definitie van “beheerder van de waterbodem” worden opgenomen die voor elk van de hogervermelde hypothesen de juiste (rechts)persoon identificeert.

10. Aan de gemachtigde is verder gevraagd om te verduidelijken hoe het “deel van de verontreiniging van de waterbodem” wordt bepaald. De gemachtigde antwoordde:

“Bodemverontreiniging wordt in het Bodemdecreet (art. 2,4°) gedefinieerd als de aanwezigheid van stoffen of organismen, veroorzaakt door menselijke activiteiten, op of in de bodem of opstallen, die de kwaliteit van de bodem op rechtstreekse of onrechtstreekse wijze nadelig beïnvloeden of kunnen beïnvloeden. Verontreiniging van de waterbodem (art. 2,2° Bodemdecreet en art. 1.1.3, §2, 50° van het Gecodificeerd Decreet van 15 juni 2018 betreffende het integraal waterbeleid) is ook bodemverontreiniging in voormelde zin.

Een bodemverontreiniging en dus ook de verontreiniging van een waterbodem kan vele verschillende componenten bevatten, onder meer afhankelijk van de bron van de verontreiniging en de aard van de vervuilende stoffen (bijv. zware metalen, PAK's, PFAS). Als in het kader van een (water)bodemonderzoek een (water)bodemverontreiniging met zware metalen en PFAS wordt vastgesteld, is de verontreiniging met zware metalen een deel van de bodemverontreiniging en PFAS een ander deel van de bodemverontreiniging.

Een bodemverontreiniging kan ook bestaan uit één welbepaalde verontreinigende stof, maar kan toe te schrijven zijn aan verschillende bronnen. In de memorie van toelichting bij artikel 9 wordt verduidelijkt dat het kenmerkend voor een waterbodemverontreiniging is dat ze, zeldzame uitzonderingen daargelaten, deels is veroorzaakt door één of meerdere toewijsbare bronnen en deels een diffuus karakter heeft. Het deel (delen) van de waterbodemverontreiniging dat (die) aan een welbepaalde bron (bronnen) kan worden toegeschreven, is een deel van de bodemverontreiniging, meer bepaald het deel (delen) van de waterbodemverontreiniging die toewijsbaar is (zijn). Het niet toewijsbare deel is dan een ander deel van de waterbodemverontreiniging.

De notie ‘deel van bodemverontreiniging’ kan men overigens terugvinden doorheen heel het Bodemdecreet. Zie onder meer de artikelen 11, 12, 22 en 23 (algemene saneringsplicht en vrijstelling), artikel 27 (gemengde bodemverontreiniging: een gemengde bodemverontreiniging bestaat uit een deel van bodemverontreiniging die tot stand gekomen is voor 29 oktober 1995 en uit een deel van bodemverontreiniging die na 28 oktober 1995 tot stand gekomen is), artikel 105 en 110 (vrijstelling saneringsplicht bij overdracht van een verontreinigde risicogrond), artikel 122 (vrijstelling saneringsplicht bij sluiting van een risico-inrichting) en 157 (ambtshalve optreden OVAM) van het Bodemdecreet.”

11. OVAM krijgt in het ontworpen artikel 132, § 1, laatste lid, van het Bodemdecreet de bevoegdheid om naar alle redelijkheid de verdeelsleutel vast te stellen voor de (pre)financiering van de gezamenlijke plicht tot bodemsanering op basis van de beschikbare gegevens. Aan de gemachtigde is gevraagd om te verduidelijken of dit een individuele beslissing is, en wat de administratieve en/of rechterlijke beroepsmogelijkheden zijn die tegen die beslissing open staan. De gemachtigde antwoordde daarop als volgt:

“De beslissing van de OVAM over de vaststelling naar alle redelijkheid van de verdeelsleutel is een administratieve beslissing met individuele draagwijdte en doet rechtsgevolgen ontstaan conform de ontworpen bepaling. In het Bodemdecreet is geen administratieve beroepsmogelijkheid tegen deze beslissing van de OVAM voorzien. Op grond van artikel 14, §1 van de wetten op de Raad van State, gecoördineerd op 12 januari 1973 kunnen de voormelde beslissingen bij de afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State worden aangevochten. De Raad van State heeft op basis van voormelde wetgeving de bevoegdheid om de betreffende beslissingen van de OVAM die in strijd zijn met de geldende rechtsregels te vernietigen of, in dringende aangelegenheden, de tenuitvoerlegging ervan te schorsen.”

Uit het antwoord volgt dat er niet in een administratieve beroepsprocedure zou worden voorzien, hoewel een dergelijke procedure wel georganiseerd wordt in de gelijkaardige

gevallen van de artikelen 27^{quater} en 27^{quinquies} van het Bodemdecreet. Indien er met betrekking tot waterbodems niet in een gelijkaardige administratieve beroepsmogelijkheid wordt voorzien, moet een verantwoording worden gegeven voor dit verschil in behandeling.

Artikel 12

12. In de gevallen waarin de exploitant, gebruiker en eigenaar van de gronden waar de bodemverontreiniging tot stand kwam zijn vrijgesteld van de saneringsplicht, kan OVAM beslissen om ambtshalve een beschrijvend bodemonderzoek, bodemsanering of de andere maatregelen, vermeld in de afdelingen III, en VI van hoofdstuk VI uit te voeren (artikel 157 van het Bodemdecreet). De ontworpen bijkomende zinnen bepalen dat vooraleer OVAM overgaat tot ambtshalve sanering van gronden of waterbodems, OVAM de persoon die de betreffende bodemverontreiniging heeft veroorzaakt, kan aanmanen om de bodemsanering of de andere vermelde maatregelen uit te voeren binnen de door OVAM bepaalde termijn. Alle belanghebbenden kunnen tegen de aanmaning van OVAM een beroep indienen bij de Vlaamse Regering overeenkomstig de artikelen 153 tot en met 155 van het Bodemdecreet.

Hoewel er in de ontworpen bepaling slechts sprake is van “de persoon die de betreffende bodemverontreiniging heeft veroorzaakt”, wordt in de memorie van toelichting gesteld dat ook de rechtsopvolgers van die persoon kunnen worden aangemaand. Indien dat de bedoeling is, moet dit in de tekst zelf tot uiting worden gebracht.

13. De inleidende zin van artikel 12, 2°, van het voorontwerp moet worden aangepast zodat duidelijk blijkt dat niet één maar twee zinnen worden toegevoegd aan het eerste lid.

Artikel 15

14. Het ontworpen artikel 174bis van het Bodemdecreet regelt de verwerking van persoonsgegevens door de verwerkingsverantwoordelijken die zijn vermeld in § 2 van die bepaling, namelijk OVAM en de Vlaamse Regering. OVAM fungeert hierbij als “vangnet-verwerkingsverantwoordelijke”. De Vlaamse Regering wordt verwerkingsverantwoordelijke in het kader van het administratief beroep en in het kader van de artikelen 95, 98, 139, 164 en 165 van het Bodemdecreet.¹² Voor beide verwerkingsverantwoordelijken worden dezelfde doeleinden vooropgesteld en dezelfde natuurlijke personen en dezelfde categorieën van persoonsgegevens en dezelfde bewaartermijnen bepaald. Alleen voor OVAM wordt bepaald aan wie de persoonsgegevens kunnen worden verstrekt.

15. Naar analogie van het ontworpen artikel 174bis, § 6, van het Bodemdecreet, moet niet enkel voor OVAM maar ook voor de persoonsgegevensverwerking door de Vlaamse Regering worden bepaald aan wie de gegevens kunnen worden doorgegeven.

¹² In een aantal van die gevallen, in het bijzonder de erkenningen in het kader van artikel 139 van het Bodemdecreet (samen gelezen met artikel 206 van het VLAREVO-besluit van 14 december 2007) worden de gegevens echter niet

16. Het ontworpen artikel 174*bis*, § 7, van het Bodemdecreet bepaalt de maximale bewaartermijn voor de persoonsgegevens die worden verwerkt door OVAM en de Vlaamse Regering. Volgens het eerste lid is dit in beginsel “tot 10 jaar na afhandelen van het dossier of 1 jaar na het verstrijken van de toepasselijke verjaringstermijn”.

Zoals dat lid is geformuleerd, is echter niet duidelijk in welke hypothese de ene dan wel de andere bewaartermijn geldt. Dit blijkt wel uit de memorie van toelichting. Omdat de bewaartermijn een essentieel element betreft in toepassing van artikel 22 van de Grondwet moet die bepaling worden aangevuld zodat uit de tekst zelf duidelijk blijkt wanneer welke bewaartermijn geldt.

17. Artikel 174*bis*, § 7, tweede lid, van het Bodemdecreet stelt dat in afwijking van het eerste lid de gegevens van het grondeninformatieregister, vermeld in artikel 5, § 1, van het Bodemdecreet bewaard worden zolang de decretaale taak duurt. Zoals in de opmerkingen 7 en 7.1 werd vastgesteld, ontbreekt in die bepaling echter de door artikel 22 van de Grondwet vereiste decretaale grondslag om persoonsgegevens op te nemen in het grondeninformatieregister, ook al blijkt uit de memorie van toelichting dat dit de bedoeling is. Bijgevolg zal dit tweede lid slechts zinnig uitwerking kunnen hebben als eerst in de artikelen 5 en 5*bis* van het Bodemdecreet in een volwaardig decretaal kader voor de andere essentiële elementen van de verwerking van de persoonsgegevens in het kader van het grondeninformatieregister wordt voorzien.

18. In het ontworpen artikel 174*bis*, § 8, van het Bodemdecreet wordt de Vlaamse Regering gemachtigd om de “nadere regels” te bepalen “over de verwerking van persoonsgegevens in het kader van dit decreet”. Die bepaling lijkt aldus een ruimer toepassingsgebied te hebben dan de rest van artikel 174*bis* van het Bodemdecreet.

Indien het de bedoeling is om de Vlaamse Regering in het algemeen te machtigen om nadere regels vast te stellen voor de verwerking van persoonsgegevens om de lacunes ter zake in het Bodemdecreet te vullen, is die bepaling te ruim en in strijd met het legaliteitsbeginsel van artikel 22 van de Grondwet, en moet die bepaling uit het voorontwerp worden weggelaten.

Indien de stellers van het voorontwerp hiermee slechts de algemene uitvoeringsbevoegdheid in herinnering willen brengen die de Vlaamse Regering put uit artikel 20 van de bijzondere wet van 8 augustus 1980 ‘tot hervorming der instellingen’, is dit artikel overbodig. Ook in die lezing heeft deze bepaling geen plaats in het voorontwerp.

verwerkt door de Vlaamse Regering zelf, maar door de minister. Gelet op de definitie van “verwerkingsverantwoordelijke” in artikel 4, 7), van Verordening (EU) 2016/679 van het Europees Parlement en de Raad van 27 april 2016 betreffende de bescherming van natuurlijke personen in verband met de verwerking van persoonsgegevens en betreffende het vrije verkeer van die gegevens en tot intrekking van Richtlijn 95/46/EG (algemene verordening gegevensbescherming), kan ook in die gevallen echter de Vlaamse Regering als verwerkingsverantwoordelijke worden aangewezen, aangezien de verwerkingsverantwoordelijke niet zelf de gegevens hoeft te verwerken. Er moet dan wel decretaal worden bepaald dat de minister toegang heeft tot die gegevens. Aangezien het aanwijzen van de verwerkingsverantwoordelijke geen voorbehouden aangelegenheid is in de context van artikel 22 van de Grondwet, zou de Vlaamse Regering die rol bovendien kunnen subdelegeren aan de minister.

Artikel 16

19. Het ontworpen artikel 174ter van het Bodemdecreet betreft de verwerking van persoonsgegevens door de gemeenten voor het beheer van de gemeentelijke inventaris (artikel 7 van het Bodemdecreet) en voor de beoordeling van schadegevallen (artikel 75, tweede lid, van het Bodemdecreet). De ontworpen paragraaf 6 bepaalt dat de persoonsgegevens worden bewaard zolang de grond is opgenomen in de gemeentelijke inventaris als vermeld in artikel 7 of 1 jaar na het verstrijken van de toepasselijke verjaringstermijn.

19.1. Aan de gemachtigde is gevraagd om te verduidelijken wanneer welk van die twee bewaartermijnen van toepassing is.

De gemachtigde antwoordde:

“Net als bij de regeling voor OVAM in artikel 174bis, §7 geldt ook hier dat er wordt uitgegaan van een bewaartermijn die loopt tot de grond is opgenomen in de gemeentelijke inventaris. Zijn er gevallen waarin er een juridisch geschil loopt over een onroerend goed waarop de dertigjarige verjaringstermijn voor zakelijke rechtsvorderingen van artikel 2262 van het oud BW van toepassing is of waarop de dertigjarige verjaringstermijn voor rechtsvorderingen ingesteld door publieke overheden tot vergoeding van de kosten voor maatregelen tot voorkoming en herstel van milieuschade rechtsvorderingen van artikel 2277ter van het oud BW van toepassing, is er sprake van een langere verjaringstermijn, met name 30 jaar.

Zie bijvoorbeeld het arrest van 10 mei 2016 van het Hof van Beroep te Brussel inzake gemeente Zemst (KERKSTOEL, L., Over vergunningverlening op onstabiele ondergrond, bestuurlijke informatieplicht en overheidsaansprakelijkheid, STORM, 2019, 8/01).”

Omdat de bewaartermijn van persoonsgegevens een essentieel element is bij de toepassing van artikel 22 van de Grondwet, volstaat het niet om die uitleg op te nemen in de memorie van toelichting, maar dient de ontworpen bepaling ook zelf duidelijk te maken in welke hypothese deze of gene bewaartermijn geldt.¹³

19.2. Dezelfde opmerking geldt *mutatis mutandis* voor artikel 17 van het voorontwerp, met betrekking tot het bewaren van persoonsgegevens door bodemsaneringsdeskundigen.

Artikel 18

20. Dit artikel voegt in het Bodemdecreet een artikel 174^{quinquies} in. De ontworpen eerste paragraaf wijst de verwerkingsverantwoordelijken aan voor verwerkingen die betrekking hebben op de doelstellingen uit artikel 138 van het Bodemdecreet.¹⁴ Aldus worden de

¹³ Bovendien moet de memorie van toelichting – die als bewaringstermijn de duur van de decretale opdracht bedoeld in artikel 7 van het Bodemdecreet naar voor schuift – worden afgestemd op de werkelijke termijnen vermeld in het ontworpen artikel 174ter, § 6, van het Bodemdecreet, waarbij ook rekening moet worden gehouden met het feit dat die bepaling niet enkel geldt voor de toepassing van artikel 7 van het Bodemdecreet, maar ook voor de toepassing van artikel 75, tweede lid, van het Bodemdecreet.

¹⁴ Art. 138 Bodemdecreet bepaalt:

bodemsaneringsdeskundigen, bodembeheerorganisaties, tussentijdse opslagplaatsen voor bodemmateriële, grondreinigingscentra en inrichtingen voor de opslag van bagger- en ruimingsspecie die erkend zijn voor het uitvoeren van de taken met betrekking tot de procedure voor het traceren van bodemmateriële aangeduid als verwerkingsverantwoordelijken. De ontworpen tweede paragraaf bepaalt dat het Fonds, zoals bepaald in artikel 82*bis*, 2°, de verwerkingsverantwoordelijke is in het kader van verwerkingen bij bodemonderzoeken die verband houden met gasolietanks.

De ontworpen bepaling betreft de verwerking van persoonsgegevens, waarvan – in tegenstelling tot de gevallen die geregeld worden in de ontworpen artikelen 174*bis* tot 174*quater* van het Bodemdecreet, maar die niet relevant lijken voor de hypothesen die worden geïllustreerd door het ontworpen artikel 174*quinquies* – de essentiële elementen van de gegevensverwerking, zoals opgesomd in opmerking 7.1, niet verder worden omschreven.

De gemachtigde werd gevraagd in welke decretale bepalingen de essentiële elementen van de in ontworpen artikel 174*quinquies*, § 1, van het Bodemdecreet bedoelde verwerkingen dan wel geregeld zijn.

Hij antwoordde:

“De essentiële elementen voor de verwerkingen door deze organisaties zijn niet in de regelgeving opgenomen, omdat dit niet vereist is. De Memorie van toelichting verwijst terzake naar de vaste adviespraktijk van zowel de GBA als de VTC op basis waarvan het voor welbepaalde verwerkingen voldoende is dat in de regelgeving het doeleinde is opgenomen.

‘Wanneer een verwerking geen ernstige inmenging in het privéleven vormt, maar wel volgt uit een wettelijke of decretale bepaling, is het noodzakelijk, maar tevens voldoende dat die wetgevende bepaling minstens volgende essentiële elementen bevatten (zie o.a. Gegevensbeschermingsautoriteit, advies nr. 243/2022 van 21 oktober 2022; Vlaamse Toezichtcommissie, advies nr. 2023/061 van 13 juni 2023, para. 17; Vlaamse Toezichtcommissie, advies nr. 2022/041 van 19 april 2022, para. 19):

- 1° het (de) precieze en concrete doeleinde(n) van de gegevensverwerkingen;
- 2° de aanduiding van de verwerkingsverantwoordelijke(n) (tenzij dit duidelijk is).’

“§ 1. Om de verspreiding van bodemverontreiniging te beheersen en het duurzame gebruik van bodemmateriële te bevorderen stelt de Vlaamse Regering nadere regelen vast betreffende de voorwaarden voor het gebruik van bodemmateriële, de procedure voor het traceren van bodemmateriële en de taken die een bodembeheerorganisatie, tussentijdse opslagplaats, grondreinigingscentrum en inrichting voor de opslag en behandeling van bagger- en ruimingsspecie als vermeld in artikel 139 hierbij vervult.

§ 2. De Vlaamse Regering kan het gebruik van bodemmateriële afhankelijk maken van het opstellen van een technisch verslag. De Vlaamse Regering stelt nadere regelen vast met betrekking tot de inhoud van het technisch verslag.

Een technisch verslag wordt opgesteld onder leiding van een bodemsaneringsdeskundige conform de standaardprocedure, vastgesteld door de Vlaamse Regering op voorstel van de OVAM. Bij ontstentenis van dergelijke standaardprocedure wordt het technisch verslag opgesteld volgens een code van goede praktijk.”

In toepassing hiervan verwijst artikel 174quinquies, §1 naar de doelstellingen vermeld in artikel 138 van het Bodemdecreet en duidt het ook aan wie voor de verwerkingen voor deze doelstellingen de verwerkingsverantwoordelijken zijn.

Dit betreft enerzijds de bodemsaneringsdeskundigen en aan de andere kant de organisaties vermeld in titel III, hoofdstuk XIII, afdeling II Bodemdecreet. Dit zijn de verwerkingen door bodembeheerorganisaties, tussentijdse opslagplaatsen voor bodemmateriële, grondreinigingscentra en inrichtingen voor de opslag van bagger- en ruimingsspecie die erkend zijn voor het uitvoeren van de taken met betrekking tot de procedure voor het traceren van bodemmateriële. De doelstellingen voor deze verwerkingen staan in titel III, hoofdstuk XIII, afdeling IV, onderafdeling III VLAREBO en titel III, hoofdstuk XIII, afdeling V VLAREBO. Het gaat om het beheren van het gebruik en de traceerbaarheid van bodemmateriële.

De verdere regeling van deze verwerkingen dient te gebeuren door de verwerkingsverantwoordelijken zelf, als onderdeel van de andere verwerkingen die zij verrichten in het kader van hun activiteiten.”

De gemachtigde werd dezelfde vraag gesteld met betrekking tot de verwerking van persoonsgegevens die aan de orde is in het ontworpen artikel 174quinquies, § 2, van het Bodemdecreet, waarop hij de volgende toelichting gaf:

“Paragraaf 2 van het nieuwe artikel 174quinquies van het Bodemdecreet regelt de verwerkingen door de organisaties vermeld in titel III, hoofdstuk XIII, afdeling II Bodemdecreet. Het gaat om verwerkingen door bodembeheerorganisaties, tussentijdse opslagplaatsen voor bodemmateriële, grondreinigingscentra en inrichtingen voor de opslag van bagger- en ruimingsspecie. De doelstellingen voor deze verwerkingen staan ook in titel III, hoofdstuk XIII, afdeling IV, onderafdeling III VLAREBO en titel III, hoofdstuk XIII, afdeling V VLAREBO. Het gaat om het beheren van het gebruik en de traceerbaarheid van bodemmateriële (o.a. de beoordeling van technische verslagen en studies van de ontvangende grond). verwerking geen ernstige inmenging in het privéleven vormt, maar wel volgt uit een wettelijke of decretale bepaling.

In de ontworpen bepaling geregeld 1° het (de) precieze en concrete doeleinde(n) van de gegevensverwerkingen;

2° de aanduiding van de verwerkingsverantwoordelijke

De essentiële elementen voor de verwerkingen door dit fonds zijn niet in de regelgeving opgenomen, omdat dit niet vereist is.

De Memorie van toelichting verwijst ter zake naar de vaste adviespraktijk van zowel de GBA als de VTC op basis waarvan het voor welbepaalde verwerkingen voldoende is dat in de regelgeving het doeleinde is opgenomen:

‘Wanneer een verwerking geen ernstige inmenging in het privéleven vormt, maar wel volgt uit een wettelijke of decretale bepaling, is het noodzakelijk, maar tevens voldoende dat die wetgevende bepaling minstens volgende essentiële elementen bevatten (zie o.a. Gegevensbeschermingsautoriteit, advies nr. 243/2022 van 21 oktober 2022; Vlaamse Toezichtcommissie, advies nr. 2023/061 van 13 juni 2023, para. 17; Vlaamse Toezichtcommissie, advies nr. 2022/041 van 19 april 2022, para. 19):

1° het (de) precieze en concrete doeleinde(n) van de gegevensverwerkingen;

2° de aanduiding van de verwerkingsverantwoordelijke(n) (tenzij dit duidelijk is).’

In toepassing hiervan verwijst paragraaf 2 naar de doelstellingen, vermeld in titel III, hoofdstuk VI, afdeling VIIbis en duidt het Fonds aan als verwerkingsverantwoordelijke.”

In de adviespraktijk van de Raad van State en in de rechtspraak van het Grondwettelijk Hof aangaande het legaliteitsbeginsel vervat in artikel 22 van de Grondwet wordt geen onderscheid gemaakt tussen belangrijke en niet-belangrijke of weinig risicovolle inmengingen.¹⁵ De omschrijving van de categorie van te verwerken gegevens, de categorie van de betrokken personen, de personen met toegang tot de gegevens en de maximale bewaartermijn zijn essentiële elementen van de ontworpen regeling die in het aan te nemen decreet moeten worden opgenomen, ongeacht de aard van de betrokken aangelegenheid. Het volstaat dus niet om enkel de doelstellingen en de verwerkingsverantwoordelijken te identificeren in het Bodemdecreet. In de mate dat de gemachtigde, in het bijzonder wat de verwerkingen bedoeld in artikel 82*bis*, 2°, van het Bodemdecreet daarnaast verwijst naar bepalingen die zijn opgenomen in het VLAREBO-besluit van 14 december 2007 moet worden opgemerkt dat alle hogervermelde essentiële elementen, gelet op het legaliteitsbeginsel van artikel 22 van de Grondwet, bij decreet moeten worden geregeld, zodat die bepalingen geen sluitend rechtskader kunnen vormen voor de verwerking van persoonsgegevens.

De stellers van het voorontwerp moeten de ontworpen bepaling dan ook, naar analogie van de ontworpen artikelen 174*bis* tot 174*quater* van het Bodemdecreet aanvullen met de ontbrekende essentiële elementen.

21. Het ontworpen artikel 174*quinquies*, § 2, van het Bodemdecreet verwijst foutief naar ‘afdeling VIIbis’. Bedoeld wordt om te verwijzen naar titel III, hoofdstuk VI, afdeling VI*bis*, wat aldus moet worden gecorrigeerd.

DE GRIFFIER

DE VOORZITTER

Wim GEURTS

Jeroen VAN NIEUWENHOVE

¹⁵ Zie in dit verband adv.RvS 72.450/3 van 21 december 2022 over een voorontwerp dat heeft geleid tot de ordonnantie van de Gemeenschappelijke Gemeenschapscommissie van 20 juli 2023 ‘tot wijziging van de ordonnantie van 23 maart 2017 houdende de oprichting van de bicommunautaire Dienst voor Gezondheid, Bijstand aan Personen en Gezinsbijslag’, randnummer 34; adv.RvS 68.936/AV van 7 april 2021 over een voorontwerp dat heeft geleid tot de wet van 14 augustus 2021 ‘betreffende de maatregelen van bestuurlijke politie tijdens een epidemische noodsituatie’, opmerking 101, *Parl.St.* Kamer 2020-21, nr. 55-1951/001, 119. Zie ook GwH 10 maart 2022, nr. 33/2022, B.13.1 en GwH 22 september 2022, nr. 110/2022, B.11.2; GwH 23 november 2023, nr. 154/2023, B.8.8.